

Kulttuurinen kestävyys maaseutumatkailussa

FL Leena Hangasmaa, etnologi, Jyväskylän yliopisto

21.11.2013

Kestävä kehitys

- ▶ "Kestävää on kehitys, joka kohtaa nykypäivän tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta toteuttaa omat tarpeensa." – Ympäristön ja kehityksen maailmankomission raportti 1987
- ▶ Kestävän kehitykset pilarit: ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen
- ▶ "Kestävä kehitys on jatkuvaa, ohjattua yhteiskunnallista muutosta eri aluetasoilla, jonka päämääränä turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. Keskeistä on kolme ulottuvuutta, ympäristötaloudellinen, yhteiskunnallinen ja **kulttuurinen**, jossa talous on alistettu ekologiselle kestävyydelle. Lähestymistapa korostaa ihmisen henkisesti uudistuvaa kehitystä sekä inhimillisen pääoman että eettisen kasvamisen mielessä." – Suomen kestävän kehityksen toimikunta 1994/1995

Kulttuurinen kestävyys

- ▶ Kulttuurinen kestävyys alkoi hahmottua omaksi pilarikseen vasta noin 10 vuotta sitten
 - ▶ UNESCO, Euroopan Neuvosto, Euroopan komissio
- ▶ Määrittely vaikeaa – kulttuuri on monitahoinen käsite
 - ▶ Etnologiassa kulttuuri on kaikkea mitä ihminen yhteisönsä jäsenenä tekee
 - ▶ Kulttuuri maaseutumatkailun näkökulmasta: maaseudun elämäntapaa, luontosuhdetta, kulttuuriperintöä; arjen ja juhlan kirjoa maaseudulla ja näiden hyödyntämistä
- ▶ Yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää ei ole

Näkökulmia kulttuurisesti kestävään kehitykseen

- ▶ Kulttuuriperinnön vaaliminen ja siirtäminen eteenpäin
- ▶ Kulttuurin elinvoimaisuus kestäväin kehityksen lähteenä
- ▶ Kulttuurin taloudellinen tuotteistaminen
- ▶ Paikallisen kulttuurin ja elämäntavan kunnioittaminen, arvojen ja asenteiden monimuotoisuus

Miten toimim kulttuurisesti kestävästi?

► Vaalittavat asiat:

- 1) arkiseen kulttuuriin perustuva, yksittäisistä ihmisistä lähtevä, uutta luova vuorovaikutusprosessi
 - 2) erilaisten arvorakenteiden, kuten kulttuuriperinnön tunnistaminen ja hoito
- Huomioi tasa-arvo sekä sosiaalinen ja kulttuurinen moninaisuus
 - Ilmaise arvot selkeästi ja avoimesti ja toimi demokraattisesti
 - Hyödynnettäessä alueellista kulttuuria kaupallisesti on kulttuurisen kestävyuden kriteerinä lisäksi: vaatimus kulttuuripiirteiden aitoudesta, oikeus yksityisyyden suojaan, sekä oikeus oman kollektiivisen kulttuurin tuottamaan taloudelliseen hyötyyn.

Kulttuurinen kestävyys – miksi?

- ▶ Kulttuuri tuo kestävään kehitykseen arvot, luovuuden sekä kehityksen ajallisen ja paikallisen sidonnaisuuden
- ▶ Bottom-up ajattelu: tieto ja toiminta alkaa ruohonjuuritasolta
- ▶ Globalisaation haasteet: Erilaisten kulttuurien kohtaamisessa tarvitaan ymmärrystä omasta ja vieraasta kulttuurista, siitä ketä "me" olemme; omasta identiteetistämme.

Kulttuuriperintö ja kulttuurisesti kestävä matkailu

- ▶ "Tunne itsesi"
- ▶ Mitä on kulttuuriperintö?
 - ▶ periytyvään kulttuuriin ja historiaan pohjautuvaa
 - ▶ aineellista tai aineetonta
 - ▶ monien toimijoiden leikkauspiste
 - ▶ arvolähtöisesti valikoitunutta
 - ▶ taloudellisesti ja henkisesti hyödynnettävissä, eli tuotteistettavissa

Mikkelin seudun kulttuuriperintö - eväitä kulttuurisen kestävyysesiin tuomiseen

- ▶ <http://seutu.wikimikkeli.fi> → Mikkelin seudun kulttuuriperintö
 - ▶ <http://www.hamewiki.fi/wiki/Etusivu>
 - ▶ <http://www.jyvaskyla.fi/keskisuomenmuseo/verkkoaineistot>
- ▶ Kuusi kulttuuriperinnön teemaa
- ▶ Julkaisut, erityisesti "Dostojevskin anoppi ja savustettu hanhi"
- ▶ Pilottiyritykset, joista kaksi maaseutumatkailuyritystä
 - ▶ Tilan ja suvun historiaselvitys, tuotteita: merkkipäivät, esineet...
 - ▶ Puutarhainventointi, kasvien kulttuurihistoria
- ▶ Kylähistoriikit
- ▶ Käytä asiantuntijoita!

Kiitos!

leena.hangasmaa@jyu.fi